

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

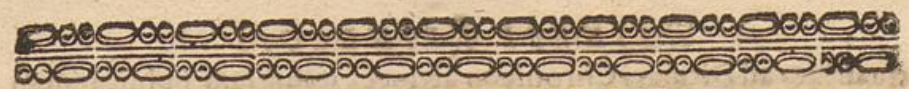
Chronici Ditmari Episcopi Merspurgensis Libri IIX

Thietmarus <Merseburgensis>

Helmestadi[i], 1667

In Chronicon Ditmari Episcopi Merseburgii Ad Magnificos Viros, Dn. Lampertum Distelmeier, Et Dn. Adrianum Albinum, Doctores JCos, Illustriss. Electoris Brandenburg. &c. Cancellarios. Prooemivm ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11072

IN CHRONICON
DITMARI EPISCOPI MERSEBURGII
AD MAGNIFICOS VIROS,
DN. LAMPERTUM DISTELMEIER,
ET
DN. ADRIANUM ALBINUM,
Doctores JCos, Illustriss. Electoris Brandenburg. &c.
CANCELLARIOS.

PROEPIUM
REINERI REINECCII, STEINHEMII.

ARdua res est, summique ingenii Historiam scribere: & qui eam præstant operam, præclare de omnibus merentur publicè. Est & hoc cum utilitatis fructu conjunctum haud pœnitendo, profecta ab aliorum industria id genus monumenta, si fortè lateant, proferre in lucem, quemque inde contraxere situm, conveniente lima detergere atque expolire. Qui in primo genere fuerint hætenus è veteri historia de illustrium familiarum explicationibus conatus nostri, quod ea parte operæ pretium fecerimus, à me dici, hicque inculcando repeti, decere pudorem nostrum non videbatur. Et sunt commentarii nostri in medio: Quos Deo favente atque opitulante persequi contexendo ita animus est, ut regnorum, tyrannidum, dynastiarum, quæ vel prioribus monarchiis adhuc desunt, vel ad quartam pertinent, & hæc nostra tempora attingunt, dem universas: modo in hoc cursu deferendos nos ab patrociniis necessarii ope ii haud existimaverint, quos hanc in se recipere curam par est. Nunc ad alterum genus aggredi, visum fuit. Etsi quæ ab eo instituto dehortarentur, causæ occurrerent plurimæ. Et hanc prævidebam, non defuturos, qui hoc culparent atque traducerent inclementius. Quibus respondeo, idem nos hic, quod de Commentariorum nostrorum editione, spectare, nempe unum commodum publicum. Enimvero

REINERI REINECCII

quantum ad Ditmari Chronicon attinet, quod jam publicandum typis curavimus, omnino id ab aliis, quibus in censendo plus ingenii, plus industriæ, suppetisset, editum malle. Verum cum ad hoc appulerit animum hæcenus nemo, succedere in partes eas mihi libuit, ne auctoris, profecto diligentis, & cognitu dignissimi, desideraretur lectio diutius. Quibus autem ea res mihi vigiliis constiterit, qui in exemplari, quod nacti essemus depravatissimum, aliquo modo restituendo, exantlandi labores, quæ afferenda diligentia fuerit, haud libet persequi operosius. Hoc satis perspicio, neque adeo celatum esse à quoquam potest, ad incommoda omnia tollenda, futuram viam expeditissimam fuisse, si auctoris *ἀυτόγραφοι*, quod adhuc superesse, Brotusius in *annalibus suis Merseburgensibus* meminisset, haberi potuisset. Sed cum in eo hæcenus frustra laborarim, restat id scilicet, in hoc tantisper ut acquiescamus, quoad nostro aliquis excitatus exemplo, vel *ἀυτόγραφοι*, vel aliud hoc nostro correctius *ἀπόγραφοι* proferat. Ac ne sua & merita quis laude parte hac per nos franderetur, scire istud universos volumus, deberi prolatum à nobis exemplum *bibliothecæ illustriss. Electoris Saxon. AVGVSTI*, Principis clementiss. & patroni horum studiorum benigniss. sicque prodire, ut cum in editione conjungere operam mecum ejusdem illustriss. Electoris rescripto jussus esset *Petrus Albinus Nivemont.* Professor acad. Viteberg. publicus, patriæque historiæ studiosiss. ac peritissimus, in primis autem summæ necessitudinis usu atque officiis mihi conjunctiss. provinciam illam ultro concesserit. Porro autem ut ne auctorem ipsum præterisse reticentia & oblivione videamur, quæ de eo dicenda fuerint, post expositione peculiari complectemur, unde repeti omnia volumus. *Argumentum* historiæ ipsius est *de Imperatorum Saxoniorum quinque rebus gestis, implicatis*, quod postea monebimus, de aliarum gentium Regibus atque Principibus expositionibus, quæ ad idem tempus pertinerent. Qua parte et si diversorum elaborasse industriam constat, *Ditmario* tamen & fidem & auctoritatem majorem conciliat, quod pleraque non audita sed visa, & quorum ipse pars fuerit, referat. Sane ut hoc concedamus, quædam illum omisisse, quædam etiam indifertius explicasse, ita hoc,

IN DITMARVM PROEMIVM,

hoc, opinor, nemo inficiabitur, non pauca ab eo simul nostra simul externa tradita, quæ alibi nusquam reperiantur. De nostris quod pro eo afferam nihil est, & pietatem patriæ hoc in genere impendisse videtur debitam. Eandem de externis fidem & industriam præstitit: ut de his non minus Ditmaro quam indigenis plerisque tribuerim. Neque enim negari potest, multa hos sæpè gratiæ, multa invidiæ, odio, iræ largiri. Quibus omnibus mentis iudicium tanquam nube quapiam, ut ne veritatis lux perspiciatur, impediri, obscurum esse nemini potest. Accenso autem externis, *Italica, Gallica, Anglica, Danica, Polonica, Russica, Heneta, Vngarica, Italarum ingenia* non uno loco depingit: & qui in *Gallia* tum etiam motus exiterint, non omittit. Quantopere *Angliam Dani* afflixerint, ut ad Christianismum perducti sint, accuratè persequitur. Habet idem de *Polonia*, & è diverso, ut *Henets* atque in primis *Lusatii & Obotriti*, qui hodie *Megalburgenses* sunt, abjecto Christianæ religionis cultu ad Ethnicas superstitiones, ceu canis ad vomitum, redierint, demonstrat. Adde his expositiones luculentas de tribus *Poloniæ Principibus, MISECONE, BOESLAO Chrobro & MISECONE* altero. E quibus cum *Boeslao* vulgò regii nominis dignitas tribuatur, & ita tribuatur, ut auctor huius astruatur *Imp. Cæs. OTHO III. Aug. Ditmarus* hac de re verbum nullum: ut dubitare de ea fortè liceat: Cum interim, qua is & *Miseco* pater, devincti Imperio essent, clientelam non dissimulet. *Vngarorum* immanitatem passim inculcat: & ut hæc etiam gens ad Christianismum pervenerit, ut regibus uti cœperit, explanat. Iam quid cætera commoda, quid documenta: quæ historia hæc præbet amplissima, commemorem? id enim peculiaris argumenti fuerit. Tamen in documentis aliqua ut attingam, facile in his princeps fuerit de religione, quæ ut jam per id tempus obscurata fuerit, addocet *Ditmarus* liquidissimè, neque in Hierarchia Romana ordinis Ecclesiastici ambitionem, utque is profusa principum illeæus munificentia, in hoc universum studium consumserit, ut divitiis & facultatibus afflueret, reticet. Quæ res ut Principes plane exhaust, ita religionis interitum acceleravit. Et *Episcopi*, atque in primis *Pontifex Romanus*, jam antè inde à *PHOCÆ Cæs.* temporibus *divisus* nomine & titulo tumens, opibus Imperatori

vatori & Principib. pares & præcipuè anathematis fulmine, tanquam Veioves novi, facti formidabiles, premere illos, & Pontifex ipsis adeò Imperatoribus servitutem intentare cœpit. Interea verò non ita mentes fascinatas omnium fuisse, ut nihil in Hierarchia Romana, & fucata religione, desideraretur, Imp. Cæs. OTHONIS II. planum facit historia. Tum enim in contemptum illam adductam, etiam injuriis vexari cœpisse, Ditmarus queritur. Atque ipse Imperator, cum quendam joculariter initiari sacris jussisset ab Theodorico, Episc. Metensi, homine avaritia in explebili, is animum Imperatoris atque affectionem tam in Episcopi quam aliorum quorundam ex ordine sacro perversitatem non ignorans, veluti gratiam haberet: *Satiet te, inquit, Dominus in futuro, quem hic omnes non possumus auro.* Addatur his Altero loco de Imperii ejus temporis statu; addatur, quæ creditur vulgo, de *Septem virorum* creandis Romanis Imperatoribus promulgata sanctione: quorum ille ut satis ab *Ditmaro* diligenter proponitur, ita hujus mentio nulla fit: Ut quandoquidem de ea recte dubitatur, quid admitti oporteat, definiri hinc difficile non sit. Enimvero cum eadem Sanctio ad OTHONEM III. auctorem referatur, *Ditmarus*, etsi cæteras ejus res gestas, & aliquas etiam obscuriores, accurate pertrahat, de hac prorsus nihil habet, & de *Brunonis* historia, qui in Pontificatu cognominatus GREGORIUS V. *Othonis* decretum adjuvisse perhibetur, ita explicat, ut animi illum ingrati, & nefariarum in Imperatorem molitionum accuset. Quid nunc hoc attingam, quòd *Mysnica*, & urbis ac *Marchie Mysnie* primordia, alibi nusquam enodantur exquisitus? Ve vel hoc uno nomine legi ab omnibus auctor hic mereatur. Certè quod nunc usurpamus nomen *Mysnia*, *Ditmaro* ignotum est: nuncupatque is regionem illam Slavorum lingua *Lomaciam*, Germanica *Daleminciam*. Nec notiones hic repeto. Tantum id dico, Slavos, qui veterioribus colonis *Mysis* (hos enim proximè *Hermunduros*, quos in ea Germanicæ ora Romanæ celebrant historię, excepisse, opinio est) oppressis sedes horum sibi vindicarunt, exindeque primum *Francica*, deinde *Saxonica* arma exercuerunt, ab aliis uno nomine *Sorabos*, ab *Ditmaro* *Milzenos* & *Dalemincios* nominari. Ac de *Sorabis* quidem & *Cosmæ Pragensi* & auctori *Chronici*

IN DITMARVM PROEPIVM

Gozecensis Mysnia *Sirbia* dicitur: E reliquis duabus gentibus *Dalaminios* maxime Henrici Aucupis, *Milzenos* verò Henrici II. temporibus floruisse, reperimus. Quæ secundum hæc adjici monendo præterea possent, ut numero plurima sunt, ita lectoris committi studio atque attentioni satius fuerit, Vnum id non potui non de *Ditmaro* repetere, cum genere ille natus tam illustri historias scripserit, eandem curam etiam ad alios ordinis ejusdem atque loci pertinere: Quam ut scribendo navare omnes nequeunt, ita teneri ad hoc videntur, ut ne eos, qui studium & operam in id conferunt, negligant. Sic enim tandem fiet, quò & nostra patria certare cum exteris gentibus hoc in genere possit, & multorum iniquissimis expositionibus illatas iniurias à se depellat. Estque illud vel in primis notabile, *Ditmarum*, qui è *Germania optimatib. historiam monumentis commendarunt, omnium primum extitisse*. Oratio ipsius ea est, quæ in seculi istius barbariè esse potuit. Neque in ipsas expositiones hinc adhibenda fuerit severior. Quas inter somniorum, apparitionum aut aliarum superstitionum observationum digressiones si quem offenderint, ei per me tanquam quisquillas aliquas, aut de auro scoriæ, eas fugiat atque abjiciat, licet, ita tamen, ut ne præter casam, secundum Comicum, hoc est ne reliquæ historiæ sanguinem atque succum amittat. Certe ab hac labe neque cætera ejus temporis scripta experta sunt, quæ si propterea fastidienda quis existimaverit, quid tandem de historia retinebimus integri? Forte & de eo aliquid in diligentia nostra desiderabitur, quod nominum priorum scripturam & enunciationem veterem ferè retinuerim. Ad quod hoc infero; fidem auctori debitam id poposcisse. Ac relinquatur jam hinc argumentum quoddam, ut pronuntiatio Germanicæ linguæ vetus à nostra recenti discreparit.

Quæ autem de more hic adjungenda esset cujusdam veluti patrocini compellatio, eam ad vos, magnifici atque amplissimi viri, dirigere visum fuit, quos virtute ducè, comite fortuna, ad summas maximasque dignitates per omnes honorum gradus ascendisse, & ornamentum reipublicæ, decus & lumen patriæ, conspiciemur ac veneremur. Neque non gratam vobis ejus auctoris lectionem fore confidebam, qui nondum hætenus publici juris factus fuisset,

RENERI RENECCII

qui inter Germaniæ nostræ proceres primus historiam scripsisset. Quibus tertium accedebat, quod in opere isto singuli quædam patriæ suæ primordia recognituri essent. Nam quæ tibi, *Distelmese*, ortum dedit *Lipsia*, nominatur ab auctore semel atque iterum, & quidem urbis nomine appellatur, subjicitque idem & hoc alterum diserta mentione, Ecclesiam Lipsiensem attributam sibi ab Henrico II. Cæs. Nec de ipsius *Marchia Mysnensis* fundatione, non etiam de *primorum Marchionum historia*, alibi uspiam vel verius vel exquisitius explicatum est. Tamen si de *Lipsia* non negârim, quod ab aliis traditum est, muro hanc primum cinctam ab Othone Marchione, cognomento Divite, qui idem & *Fribergam* condidit. *Silesiorum* nomen, unde tu, *Albine*, genus & prosapiam ducis. Ditmari ætate nondum celebrabatur, sed *Polonia* accensebatur. Nec de notione hic disputo, non etiam gentis originem inculco. Quanquam de nomine magis eorum probarim conjecturam, qui à *Slavis* derivarunt: Sicuti & à trajectu horum *Pratylavia* nomen conservavit. Et nuncupatum eodem modo de ejusdem etiam gentis appellatione *Slesvicum* in Daniæ confinio. Memorat tamen Ditmarus vetustissimam Silesiæ civitatem *Glogoviam*, memorat *Zaram* vel *Soraviam*, quæ haud dubiè de *Sorabis* id nomen tulit quemadmodum ad eosdem alludunt *Zorbeck* & *Zerbst*, quæ & ipsa auctor habet. Iam neque nihil forsitan fuerit, quod de *compendiaria primorum Mysnia Marchionum* è *Ditmari expositionibus contexta* * *historiola*, & altera de eiusdem familia atque vita, operæ nostræ debeatur. Quo circa officium id, quam observantiæ erga vos meæ testificationem esse volui, in bonam partem accipiatis, meque deinceps, atque id genus studiorum, inclientelam admittatis, quæso etiam atque etiam. Equidem ut ad historiæ hujus editionem animum appellerem, cum alia ad commodum publicum pertinentia pelliciebant, tum privatum istud incitabat, quod auctor patriam Saxoniam, quam veteres ita nuncuparunt, necum communem haberet, & hæc à me homini populari pietas deberetur, ut quem infaustus quidam genius hætenus à repub. litteraria exclusisset, restitueretur in integrum, & dignitatem suam tuendo, gratam atque utilem omnibus opem exhiberet. Sanè quod supra indicavi, fuisse inter Imperis Germanici officio

Præfixi-
mus hanc
Montise-
reni Chro-
nico, pag.
37. cum
continua-
tione usq;
ad FRIDE-
RICVM
Bellicosū.

IN DITMARVM PROOEMIUM.

inates Ditmarum omnium primum, qui historiam condidisset, de eo Saxonia habet, quod jure gloriari possit. Cui hoc insuper accidit, quod de Ditmari exemplo evidens sit, quo otio, quo sumtu, illis opus sit, qui in historia tractanda facere operæ pretium gestiant. Omnino enim ita se habet, quod sapiens & gravis auctor Polybius in hanc sententiam asseverat, *eum, qui historiam scribere velit, per omnem vitam tractatui huius incumbere, non obiter attingere oportere.* Verum hæc absumpo, & postremò id moneo, cum de hac eruditæ doctrinæ parte fermè sola aqua, quod dicitur, hæreat, indeque *ἐγκυκλοπαιδεία* ipsa adhuc rupta sit, imprimis autem patriæ nostræ Germanicæ historia langueat: ut & illa iusta partium serie cohæreat, & hæc tandem meliusculè habeat, vestro utrinque similium salubri aliquo atque maturo remedio præstari posse: eaque res vobis curæ sit, per illam nostram spectatissimam virtutem, per summam auctoritatem atque gratiam, per solitam, hoc est providam atque incredibilem in re publica ornanda vigilantiam, denique per decus, quod agitur, publicum, nec tam nostram solius, quam communem omnium expectationem, obtestor & obsecro. Sic enim existimationem & gloriam vobis comparabit, quam nullorum seculorum ætates obliterent, sed veram nominis immortalitatem pariat: & ego memoris studiâ prædicatione celebrabo, quæ tanto merito debita, proficisci à me potest. Bene & feliciter Valete, Francofurto ad Viadrum prid. Id. Sextil, M. D. LXXIX.

TESTI.

FAMILIA